

Predmet C-517/21

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

20. kolovoza 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landesgericht Korneuburg (Austrija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. srpnja 2021.

Tuženik:

Laudamotion GmbH

Tužitelji:

TG

QN

AirHelp Germany GmbH

Predmet glavnog postupka

Prava putnika u zračnom prometu – Pravo na odštetu – Pojam „prijaviti se” – Neugodnosti – Stvarno putovanje kao mogući uvjet za ostvarivanje prava na odštetu

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 3. stavak 2. točku (a) Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i

pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (u daljnjem tekstu: Uredba 261/2004) tumačiti na način da se Uredba primjenjuje na putnika koji se prijavi na let putem interneta, ali se ne prijavi na šalteru za prihvat putnika u vrijeme navedeno u toj odredbi?

2. Treba li članak 5. u vezi s člankom 7. Uredbe 261/2004, uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 19. studenoga 2009. u spojenim predmetima C-402/07 i C-432/07 tumačiti na način da putnik, ako se stvarni zračni prijevoznik u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 ne može osloboditi odgovornosti, ima pravo na odštetu ako

- let na konačno odredište kasni najmanje tri sata,
- ako je već prije ukrcaja na let bilo očito da će taj let na konačno odredište stići sa zakašnjenjem od najmanje tri sata, i
- ako se putnik ne pojavi na ukrcaju za taj let?

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje:

3. Primjenjuje li se to i ako putnik bez sudjelovanja stvarnog zračnog prijevoznika rezervira alternativni let s kojim u drugu zračnu luku, kojom se služi isti grad, odnosno ista regija (članak 8. stavak 3. Uredbe 261/2004) kao i za prvotno rezervirani let, stiže samo neznatno kasnije nego što bi na konačno odredište stigao s prvotno rezerviranim letom u planirano vrijeme?

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje:

4. Primjenjuje li se to i ako stvarni zračni prijevoznik putniku na njegov zahtjev promijeni rezervaciju na alternativni let s kojim on na svoje konačno odredište stiže ranije nego sa zakašnjelim, prvotno rezerviranim letom, ali ipak kasnije nego što bi s prvotno rezerviranim letom stigao u planirano vrijeme (pri čemu sam let na koji je putniku promijenjena rezervacija ne „kasni duže”)?

Navedene odredbe prava Unije

Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku obuhvaća tri slučaja sličnog činjeničnog stanja na temelju kojih treba odgovoriti na pitanje mora li putnik i biti na letu s kojim bi na svoje konačno odredište stigao najmanje s tri sata kašnjenja. Svi tužitelji

zahtijevaju odštetu u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (c) u vezi s člankom 7. stavkom 1. točkom (a) odnosno (b) Uredbe (EZ) br. 261/2004.

Postupak 22 R 203/20p:

- 2 Tužitelj je imao potvrđenu rezervaciju za let OE 190 od Düsseldorfa (DUS) do Kosa (KGS) koji je tuženik trebao izvesti 23. listopada 2019., u 14:45 sati do 19:10 sati. Stvarni odlazak leta DUS uslijedio je tek u 19:27 sati (kašnjenje u polasku: 4:42 sati), a dolazak u KGS tek u 23:38 sati (kašnjenje u dolasku: 4:28 sati). Tužitelj je prijavu za taj let obavio putem interneta.
- 3 Prvostupanjski sud odlučio je da u se slučaju prijave na let obavljene putem interneta nije potrebno fizički pojaviti na šalteru za prihvrat putnika u zračnoj luci te da je uvjet za primjenu članka 3. stavka 2. točke (a) Uredbe (EZ) br. 261/2004 ispunjen ako je prijava za let obavljena putem interneta. Osim toga, taj sud smatra da Uredba ne sadržava nikakvu naznaku o tome da putnik za ostvarenje prava na odštetu mora i putovati letom koji kasni. Protiv te je odluke tuženik podnio žalbu.

Postupak 22 R 83/21t:

- 4 Tužitelj je imao potvrđenu rezervaciju za let OE 314 od Beča (VIE) do London-Stansted (STN) koji je tuženik trebao izvesti 19. prosinca 2019., u 06:50 sati do 08:10 sati. Stvarni odlazak leta VIE uslijedio je tek u 13:20 sati (kašnjenje u polasku: 6:30 sati), a dolazak u STN tek u 14:30 sati (kašnjenje u dolasku: 6:20 sati).
- 5 Tužitelj se na let prijavio putem interneta te se sat vremena prije planiranog vremena polaska uputio na tuženikov šalter za prijavu za let na kojem, međutim, nije bilo nikoga. Na monitoru koji pokazuje odlaske za rezervirani je let vrijeme polaska bilo prikazano tek za poslijepodne.
- 6 Tužitelj je, naime, rezervirao taj let da bi od 10:00 sati u Londonu mogao sudjelovati na konferenciji. Slijedom toga rezervirao je let kod drugog zračnog prijevoznika te je u London-Heathrow stigao u 08:15 sati.
- 7 Tuženikovu SMS poruku da će se let OE314 izvesti tek poslijepodne tužitelj je primio tek u 09:00 sati.
- 8 Prvostupanjski sud odlučio je da pravo na odštetu postoji i ako putnik u slučaju neizbježnog kašnjenja u dolasku od najmanje tri sata odustane od prijevoza. Obveza putovanja tim letom u tom slučaju nije u skladu s visokom razinom zaštite predviđenom Uredbom (EZ) br. 261/2004, osobito zato što se kašnjenjem može osujetiti svrha putovanja. Neugodnost za tužitelja u ovom se slučaju sastojala u tome da je u kratkom roku pod velikim pritiskom morao organizirati drugi let. Tuženik je protiv te presude podnio žalbu.

Postupak 22 R 228/21s:

- 9 Neki putnici koji su svoja potraživanja ustupili tužitelju imali su potvrđenu rezervaciju za let OE 300 od Düsseldorfa (DUS) do Palma de Mallorce (PMI) koji je tuženik trebao izvesti 25. lipnja 2019., u 10:40 sati do 13:05 sati. Stvarni odlazak leta DUS uslijedio je tek u 21:45 sati (kašnjenje u polasku: 11:05 sati), a dolazak u PMI tek u 23:57 sati (kašnjenje u dolasku: 10:52 sati).
- 10 Putnici su ujutro na dan polaska bili obaviješteni da je odlazak rezerviranog leta OE300 predviđen tek u 18:10 sati. Nakon druge obavijesti, da se let još jednom odgađa za sat vremena, putnici su kontaktirali tuženika kako bi se raspitali o mogućnosti promjene rezervacije za raniji let. Premještaj je uslijedio na let OE150 od DUS-a do PMI-a 25. lipnja 2019., u 17:05 sati do 19:10 sati, koji je u Palma de Mallorcu sletio na vrijeme. Putnici se zbog premještaja na drugi let više nisu prijavili za let OE300, nego su se prijavili za let OE150.
- 11 Prvostupanjski sud odlučio je da se putnici za koje je bio organiziran zamjenski prijevoz, i koji su već prije polaska prvotno rezerviranog leta o tome bili obaviješteni, u svrhu očuvanja svojih prava iz Uredbe (EZ) br. 261/2004 više ne moraju prijaviti za prvotno rezervirani let. Budući da su putnici pretrpjeli gubitak vremena duži od tri sata, imaju pravo na odštetu. Tuženik je protiv te presude podnio žalbu.

Bitna argumentacija stranaka glavnog postupka

- 12 U prvom slučaju tužitelj navodi da je bio na zakašnjelom letu te da je za kašnjenje odgovoran isključivo tužitelj. Osim toga, „prijaviti se” [(njem. „Sich-zur-Abfertigung-Einfinden” odnosno „pojavit se na prijavi”)] istovjetnog je značenja kao i *Check-In*; to proizlazi primjerice iz engleske jezične verzije Uredbe. Tužitelj smatra da je do neugodnosti došlo zbog toga što je let bio rezerviran iz određenog razloga.
- 13 U drugom slučaju tužitelj ističe da mu putovanje letom koji toliko kasni više nije bilo prihvatljivo da bi imao pravo na odštetu za neugodnost. On je tuženiku drage volje htio dati priliku za organizaciju zamjenskog prijevoza, ali to nije bilo moguće zbog toga što na šalteru u zračnoj luci polaska nije bilo nikoga. Jedina mogućnost da još uvijek sudjeluje na konferenciji bila je spontana rezervacija alternativnog leta.
- 14 U trećem se slučaju navodi da kada je riječ o promjeni rezervacije za drugi let, uvjet nije prijava za prvotno rezervirani let. Putnici, naime, nisu odbili prihvatiti prvotno rezervirani let, nego su iskoristili zamjenski let. Unatoč tomu, na konačno odredište stigli su sa zakašnjenjem dužim od tri sata čime se obrazlaže pravo na odštetu.
- 15 Tuženik u bitnome navodi da se tužitelji nisu prijavili za predmetne letove. On isto tako nije bio obaviješten o odbijanju prijevoza zbog čega smatra da nije ispunjen već temeljni uvjet koji se u skladu s člankom 3. Uredbe (EZ) br. 261/2004 zahtijeva za njezinu primjenu. Prema njegovu je mišljenju *Check-In*

samo jedan dio aspekta „prijave za let” [(„Sich-zur-Abfertigung-Einfindens”) odnosno „pojavit se na prijavi”]. Stoga se riječ „prijava” [(„einfinden”)]) može protumačiti samo tako da se time misli na fizičku nazočnost putnika. Vremenski okvir za zamjenski prijevoz koji izuzima od obveze odštete krajnje je tijesan, zbog čega je fizička nazočnost putnika potrebna i iz organizacijskih razloga.

- 16 Tuženik nadalje argumentira da pravo na odštetu zbog dužeg kašnjenja ne može postojati ako se letom dobrovoljno nije putovalo. U tom slučaju neugodnosti nisu ni nastale zbog kašnjenja. Osim toga, on smatra da se u obzir uzima zakašnjeli dolazak putnika na konačno odredište, a ne leta.
- 17 U pogledu drugog slučaja tuženik usto navodi da mu tužitelj nije pružio priliku za organizaciju zamjenskoj prijevoza.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 18 Da bi se moglo ocijeniti pitanje postojanja prava na odštetu, potrebno je razjasniti je li Uredba (EZ) br. 261/2004 primjenjiva. Ako je tomu tako, potrebno je razjasniti i to mora li putnik biti i prevezen letom koji je na konačno odredište stigao sa zakašnjenjem od najmanje tri sata.

Prvo pitanje:

- 19 Ovdje se postavlja pitanje je li prijava za let putem interneta dostatna za primjenjivost Uredbe ili putnik, osim toga, u vrijeme navedeno u članku 3. stavku 2. Uredbe mora biti nazočan u zračnoj luci polaska. Činjenica da Uredba ne sadržava jasan odgovor na to mogla bi se objasniti time da prijava za let putem interneta prilikom donošenja Uredbe još nije bila jako raširena.
- 20 Potrebno je razjasniti treba li njemački pojam „Abfertigung” (prijava) poistovjetiti s pojmom (*Online-Check-In*) (prijava putem interneta) ili je on širi od toga. Engleska jezična verzija koristi primjerice pojam „check-in”, što sugerira da je *Online-Check-In* možda dostatan.
- 21 U tom bi slučaju „Sich-Einfinden” (pojavit se) bilo suvišno te bi uspješno proveden *Online-Check-In* (prijava putem interneta) doveo do primjenjivosti Uredbe (EZ) br. 261/2004. To stajalište zastupa i žalbeni sud, međutim, pitanje još nije razjašnjeno sudskom praksom Suda.

Drugo pitanje:

- 22 Postavlja se pitanje ima li putnik pravo na odštetu i ako je već prije leta saznao za duže kašnjenje te stoga više ne putuje tim letom.
- 23 Prema nacionalnoj doktrini, pravo na odštetu postoji i ako putnik znajući za duže kašnjenje više ne putuje letom, primjerice zato što let u tom slučaju više ne može služiti svrsi putovanja. Šteta za putnika u takvom je slučaju usporediva sa štetom u

slučaju otkazivanja leta. To se žalbenom sudu ne čini čudnim. Naime, nemoguće je da putovanje letom nikada nije uvjet da bi se putniku priznala prava na odštetu (primjerice ako kašnjenje nije već unaprijed očito). S druge strane, nije moguće ni to da putnik mora biti na letu za koji je već bilo očito da će na konačno odredište stići sa zakašnjenjem od najmanje tri sata samo kako bi imao pravo na odštetu. Neugodnosti se u tom slučaju ne sastoje samo u zakašnjenom dolasku na konačno odredište.

- 24 Međutim, ne može biti odlučujuća namjera pravodobnog stizanja na određeni događaj na konačnom odredištu. Propusti li se događaj već prilikom kašnjenja kraćem od tri sata, to ne daje pravo na odštetu. Stoga za postojanje prava na odštetu nije bitno koju je individualnu štetu putnik uistinu pretrpio zbog otkazivanja leta ili dužeg kašnjenja.

Treće pitanje:

- 25 Shvati li putnik već prije polaska da će kašnjenje biti duže od tri sata te putuje tim letom, moglo bi se, ako se smatra da se neugodnosti za putnika sastoje samo u zakašnjenom dolasku na konačno odredište, zanijekati pravo na odštetu ako putnik na konačno odredište na drugi način stigne sa zakašnjenjem kraćim od tri sata.
- 26 Međutim, pritom treba imati na umu da se u slučaju otkazivanja leta ništa ne mijenja u pogledu prava na odštetu ako putnik na svoje konačno odredište stigne na drugi način koji on sam organizira.

Četvrto pitanje:

- 27 Moglo bi se argumentirati da promjena rezervacije obrazlaže primjenu Uredbe (EZ) br. 261/2004 za zamjenski let pa time za prvotno rezervirani let više nije ispunjen ni jedan od alternativnih uvjeta iz članka 3. stavka 2. Uredbe i stoga ta uredba više nije primjenjiva za prvotno rezervirani let. U tom slučaju više ne bi postojalo pravo na odštetu zbog kašnjenja prvotno rezerviranog leta. Međutim, to se ne čini točnim jer putnik i u slučaju otkazanog leta za koji se ne može prijaviti ima pravo na odštetu u slučaju zamjenskog prijevoza izvan vremenskog okvira iz članka 5. stavka 1. točke (c) ii. i iii. Uredbe.
- 28 To pokazuje da za pravo na odštetu zbog prvotno rezerviranog leta nije odlučujuće da putnik nakon promjene rezervacije više nema potvrđenu rezervaciju za prvotno rezervirani let.

29